

Handläggare
Mats Christensson
Telefon: 08-50812201**Till**
Södermalms stadsdelsnämnd
16 oktober 2025

Remiss - Motion om att restaurera kulturhistoriskt viktiga parker, såsom Humlegården och Vasaparken, KS 2025/643

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2025/643

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden har av kommunstyrelsen fått en motion av Jan Jönsson (L) och Björn Ljung (L) om att restaurera kulturhistoriskt viktiga parker, såsom Humlegården och Vasaparken. Enligt motionens författare har flera av dessa parker utsatts för förändringar som riskerar att urholka deras ursprungliga karaktär varför det är av största vikt att staden bevarar, återställer och restaurerar dessa så att de även i framtiden kan fortsätta vara en del av stadens levande historia. Mot bakgrund av beskrivningen ovan föreslås i motionen att kommunfullmäktige bland annat beslutar att trafiknämnden tillsammans med stadsdelsförvaltningarna i samband med parkupprustningar säkerställer att utrustning, såsom bänkar, belysning och byggnader, är trogna original och föregångare i så hög utsträckning som möjligt samt möjliggöra inslag som kan bidra till ett levande och inbjudande stadsliv.

Stadsdelsförvaltningen stödjer motionens förslag som innebär att stadens kulturhistoriskt värdefulla parker, i samband med upprustningar, i största möjliga utsträckning ska bibehålla deras värden och samtidigt bidra till ett levande och inbjudande stadsliv.

Stadsdelsförvaltningen uppfattar att staden redan idag arbetar efter de förslag och synpunkter som lämnas i motionen. När stadsdelsförvaltningen ska upprusta en park används en rad olika dokument som ska säkerställa att de historiska värdena beaktas vid upprustningen.

En utmaning vid upprustning av parker med höga kulturhistoriska värden är att tillmötesgå det faktum att staden växer vilket innebär fler parkbesökare och ett större slitage. En annan utmaning kan vara att tillmötesgå de krav på parkens utformning som ställs mot bakgrund av de pågående klimatförändringarna som innebär ett varmare och blötare klimat.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har av kommunstyrelsen fått en motion av Jan Jönsson (L) och Björn Ljung (L) om att restaurera kulturhistoriskt viktiga parker, såsom Humlegården och Vasaparken.

Motionen har förutom till Södermalms stadsdelsnämnd bland annat remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och Norra innerstadens stadsdelsnämnd.

Remisstiden sträcker sig till den 24 oktober 2025 varför beslutet omedelbart måste justeras.

Motionen bifogas som bilaga till tjänsteutlåtandet.

Ärendet

I motionen framförs att Stockholms parker har en stolt kulturhistoria som ska värnas och bevaras för framtida generationer. De utgör en central del av stadens karaktär och är en plats för rekreation, samvaro och kultur. Många av dessa parker har sina rötter i den så kallade Stockholmskolan, en stadsbyggnadstradition där parkernas karaktär präglas av ett harmoniskt samspel mellan för Stockholm naturliga landskapselement och noggrant genomtänkt gestaltning.

I motionen beskrivs att Vasaparken och Humlegården är två exempel på parker av särskilt stor kulturhistorisk betydelse. Dessa grönområden har i generationer varit viktiga mötesplatser och uppskattade miljöer för såväl stockholmare som besökare. Trots deras historiska och estetiska värden har flera av dessa parker utsatts för förändringar som riskerar att urholka deras ursprungliga karaktär. Det är därför av största vikt att vi inte bara bevarar dessa parker, utan också återställer och restaurerar dem där så behövs, så att de även i framtiden kan fortsätta vara en del av stadens levande historia.

I motionen framförs vidare att Liberalerna anser att det är avgörande att förändringar och kompletteringar i äldre parker sker med respekt för deras ursprungliga utformning och historiska kontext. När bänkar, belysning, räcken eller andra installationer

behöver ersättas, bör det enligt motionens författare ske med lösningar som ligger så nära originalen som möjligt. Detsamma gäller ny- och omgestaltning av parkmiljöer, där kvalitet och hållbarhet måste vara vägledande för att säkerställa att även framtida generationer kan njuta av stadens gröna oaser.

Motionens författare lyfter även fram vikten av att levandegöra parkerna genom att tillföra kvalitativa inslag av kultur och mat. Inspiration kan hämtas från urbana parker på kontinenten, där det är vanligt med mindre kiosker eller serveringar som erbjuder mat och vin av hög kvalitet. Sådana inslag bidrar till ett mer levande och inbjudande stadsliv och kan skapa ytterligare incitament för människor att vistas i och värdesätta dessa historiska miljöer – utan att kompromissa med parkernas karaktär eller estetiska värden.

Mot bakgrund av redogörelsen ovan föreslås i motionen att kommunfullmäktige beslutar:

1. Att trafiknämnden tillsammans med stadsdelsförvaltningarna restaurerar och bevarar äldre parker av kulturhistoriskt värde, såsom Vasaparken och Humlegården, i enlighet med Stockholmsskolans arv.
2. Att trafiknämnden tillsammans med stadsdelsförvaltningarna säkerställer att förändringar i dessa parker sker med varsamhet och respekt för deras ursprungliga utformning och karaktär.
3. Att trafiknämnden tillsammans med stadsdelsförvaltningarna säkerställer att ersättningsinstallationer, såsom bänkar, belysning och byggnader, är trogna original och föregångare i så hög utsträckning som möjligt.
4. Att främja hållbar kvalitet vid ny- och omgestaltning av parker så att parkerna också kan bli en del av framtidens kulturarv, samt möjliggöra inslag som kan bidra till ett levande och inbjudande stadsliv, exempelvis genom mindre kiosker med kultur- och matutbud av god kvalitet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsmiljöenheten inom Södermalms stadsdelsförvaltning. Ärendet har behandlats av förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 6 oktober 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen stödjer motionens förslag som innebär att stadens kulturhistoriskt värdefulla parker, i samband med upprustningar, i största möjliga utsträckning ska bibehålla deras värden och samtidigt bidra till ett levande och inbjudande stadsliv.

Stadsdelsförvaltningen uppfattar att staden redan idag arbetar efter de förslag och synpunkter som lämnas i motionen.

När stadsdelsförvaltningen ska upprusta en park, inte enbart de som har höga kulturhistoriska värden, används en rad olika dokument som ska säkerställa att de historiska värdena beaktas vid upprustningen. Nedan beskrivs några av dessa dokument.

- Parkplan Södermalm som beslutats av stadsdelsnämnden. I parkplanen beskrivs varje park utifrån olika värden och vad som är viktigt att bevara och utveckla.
- Stadsmuseets kulturhistoriska inventeringar av parker, "Faktablad Stockholms parker" där de historiska värdena beskrivs.
- Historiska kartor och bilder.
- Möbelprogrammet. I möbelprogrammet finns bland annat exempel på parkmöbler som ska användas i kulturhistoriskt värdefulla miljöer.

I vissa fall inhämtas även synpunkter och råd från specialistkompetenser inom staden och externt. Nedan ges ett par exempel.

- Rådgivning och tillstånd från länsstyrelsen inhämtas när gamla och kulturhistoriskt värdefulla träd berörs av exempelvis en parkupprustning.
- I vissa fall skickas ett programförslag för upprustning av en park till skönhetsrådet och stadsmuseet för synpunkter.

I samband med att förvaltningen tar fram ett program för upprustning/utveckling av en park är det inte bara de historiska värdena som ska analyseras och beaktas. Andra områden som analyseras är exempelvis parkens användning, tillgänglighet, trygghet, klimatesiliens¹ och bidrag till biologisk mångfald.

En utmaning vid upprustning av parker med höga kulturhistoriska värden är att tillmötesgå det faktum att staden växer vilket innebär fler parkbesökare och ett större slitage. En annan utmaning kan vara att tillmötesgå de krav på parkens utformning som ställs mot bakgrund av de pågående klimatförändringarna som innebär ett varmare och blötare klimat.

Ett exempel på parkupprustning inom Södermalms stadsdelsområde där dessa utmaningar funnits är Mariatorget som bland annat brottats med dagvattenproblem och slitna gräs- och grusytor. Parkens upprustning har genomförts i etapper och den ursprungliga

¹ Förmågan (hos t.ex. samhället) att klara ett förändrat klimat. Källa: Synonymer.se.

utformningen från den senaste omdaning av parken, som genomfördes mellan åren 1956-1958, har bibehållits.

En annan utmaning med de kulturhistoriskt värdefulla parkerna är att de i många fall kräver mer skötsel och underhåll i olika former, exempelvis skötsel av sommarblommor, vilket är avsevärt mycket dyrare än att sköta parker utan dessa objekt. Såsom fördelningsnyckeln av budgetmedel för parkskötsel idag är konstruerad innebär det också en obalans mellan de stadsdelsnämnder som har ansvar att sköta dessa skötselintensiva, och många gånger praktfulla, parker och de stadsdelsnämnder som saknar dessa miljöer. För att på sikt kunna bevara stadens historiskt värdefulla parker i god standard är det enligt förvaltningen viktigt att fördelningen av budgetmedel bättre avspeglar de faktiska kostnaderna för skötsel och underhåll av dessa än vad som är fallet idag.

Förvaltningen har avslutningsvis ett önskemål om att vid en eventuell uppdatering av styrdokumentet *Grönare Stockholm, Riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden* bör fler konkreta riktlinjer tillföras kring hur olika parkmiljöer ska utformas. Inspiration till ett sådant arbetet bör enligt förvaltningen kunna hämtas från det tidigare *Stockholms Parkprogram – handlingsprogrammet 2005-2009 för utveckling och skötsel av Stockholms parker och natur*. Än idag använder sig förvaltningens medarbetare av detta program då det innehåller konkreta råd och riktlinjer som i mångt och mycket utgår från Stockholmsskolans stadsbyggnadstradition.

Barnrättsanalys

Förvaltningen uppfattar inte att motionens förslag innebär några specifika konsekvenser för barn varför någon barnrättsanalys inte genomförts.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen gör bedömningen att motionens förslag inte ger några direkta konsekvenser utifrån ett könsperspektiv.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Expedieras till
Kommunstyrelsen.

Snorre Berglund
Tf Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Esther Östin
Enhetschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Motion av Jan Jönsson (L) och Björn Ljung (L) om att restaurera kulturhistoriskt viktiga parker, såsom Humlegården och Vasaparken.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Snorre Berglund, Stadsdelsdirektör	2025-09-18
Esther Östin, Enhetschef	2025-09-18